

HARVAN-TRANSPORT

Patrik Harvan
Lipová 108
059 86 Nová Lesná

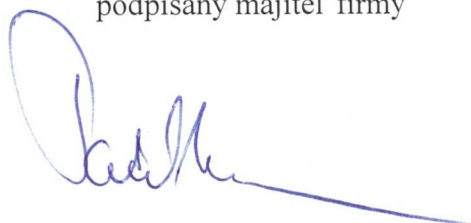
IČO: 10728716
DIČ: 1020735617

CESTNÝ PREPRAVNÝ PORIADOK.

Vnútroštátnej a medzinárodnej prepravy.

V Novej Lesnej 01.01.2008

podpísaný majiteľ firmy

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'P' followed by a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Rozsah, charakter a druhy preprav nákladnej cestnej dopravy

1. Dopravca vykonáva nákladnú cestnú dopravu v tomto rozsahu:
 - a./ vnútroštátna cestná nákladná doprava
 - b./ medzinárodná cestná nákladná doprava
2. Charakter vykonávanej nákladnej cestnej dopravy
 - a./ celozvozové zásielky
 - b./ kusové zásielky
 - a.1./ za celozvozové zásielky sa považujú zásielky prepravované uvedenému prepravcovi (odosielateľovi alebo príjemcovi) jednou jazdou vozidla, ak ich hmotnosť je vyššia ako 2500 kg alebo bez zreteľa na jej hmotnosť
 - a.2./ ak je ňou využitá užitočná hmotnosť alebo ložný priestor použitého vozidla
 - a.3./ ak sa podľa dohody s prepravcom vykonáva preprava zásielky zvláštnou samostatnou jazdou vozidla alebo preto, že povaha zásielky, prípadne vykonanie prepravy v požadovanej lehote si to vyžaduje
 - a.4./ ak sa nákladá alebo vykladá zásielka z prevádzkových dôvodov na dvoch alebo viacerých miestach.

O jednu jazdu vozidla ide aj vtedy, ak dopravca z prevádzkových dôvodov preložil náklad na iné vozidlo.
3. Za príkladku (dokládku) sa považuje zásielka prepravovaná spoločne s inými zásielkami alebo pri takej jazde vozidla, ktorá by sa inak musela vykonať bez nákladu.
4. Druhy preprav podľa technickej základne najmä vozového parku
 - a./ preprava priemyselných výrobkov a tovarov
 - b./ preprava chemikálií ADR
 - c./ preprava potravín, nealkoholických nápojov, piva a pod.
 - d./ preprava iných druhov tovarov, na základe objednávok prepravcu.

Vymedzenie podmienok potrebných na uzavretie zmluvy o preprave nákladu

1. Dopravca je povinný:
 - a./ vykonávať cestnú dopravu podľa tohoto prepravného poriadku,
 - b./ zabezpečiť v rozsahu poskytovaných dopravných a súvisiacich činností ďalšie vybavenie potrebné na prevádzku, údržbu, technickú kontrolu, parkovanie a garážovanie vozidiel a na starostlivosť o osádku vozidiel a o náklad,
 - c./ byť poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel a činnosťou osádok vozidiel, odosielateľom, príjemcom vecí a tretími osobami.
2. Ak sú splnené podmienky podľa prepravného poriadku a umožňujú to prepravné podmienky, najmä technický stav vozidiel, obsaditeľnosť a vyťažiteľnosť vozidla a spôsobilosť vodiča a nebránia tomu príčiny, ktoré nemožno odvrátiť, dopravca je povinný vykonať prepravu.

Vymedzenie vecí prepravovaných dopravcom

1. Dopravca vzhľadom na svoju terajšiu technickú základňu prednostne prepravuje celovozové zásielky
2. Prepravu iných druhov tovarov vykonáva na základe podrobných objednávok dopravcov.

Vymedzenie vecí vylúčených z prepravy

1. Z prepravy sú vylúčené:

a./ vecí, ktorých preprava je zakázaná všeobecne platnými predpismi,
 b./ nebezpečné veci v rozsahu stanovenom Európskou dohodou o preprave nebezpečných vecí cestnou dopravou (dohoda ADR) a zákonom NR SR č. 168/1996 z.z. o cestnej doprave v znení neskorších predpisov,
 c./ predmety, ktoré svojimi rozmermi alebo hmotnosťou vzhľadom na únosnosť, rozmery a stav komunikácii, ktorých má byť pri preprave použitých, sa nehodia k preprave vozidlom cestnej dopravy.

2. Dopravca vzhľadom na svoju terajšiu technickú základňu resp. prepravy, ktoré si vyžadujú určitú špecializáciu neprepravuje nebezpečné veci a živé zvieratá.
3. Dopravca nevykonáva zvlášť nadmerné a nadrozmerné prepravy, ktoré si vyžadujú špecializovanú technickú základňu.
4. Ak bola podaná k preprave zásielka, ktorá je vylúčená z prepravy, alebo jej preprava je povolená za zvláštnych podmienok, bez toho aby bola táto zásielka dopravcovy oznámená, alebo bola prevzatá taká zásielka k preprave na podklade nesprávnych alebo neúplných údajov, je odosielateľ povinný zaplatiť pokutu vo výške rovnajúcej sa trojnásobku dohodnutého prepravného pri kusovej zásielke a päťnásobku dohodnutého prepravného za vozovú zásielku.

Cieľom prepravného poriadku nákladnej cestnej dopravy je upresniť podmienky dopravcu na uzavretie zmlúv o preprave (vecí) a ich obsah.

Z ustanovenia Obchodného zákonníka na základe vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR vyplývajú pre výkon nákladnej cestnej dopravy nasledujúce úlohy:

a./ Zasielateľská zmluva

Zasielateľskou zmluvou sa zaväzuje zasielateľ príkazcovi, že mu vo vlastnom mene na jeho účet obstará prepravu vecí z určitého miesta do určitého miesta a príkazca sa zaväzuje zaplatiť zasielateľovi odplatu. Zasielateľ je oprávnený žiadať, aby mu bol písomne daný príkaz na obstaranie prepravy (zasielateľský príkaz), ak zmluva nemá písomnú formu. Základným znakom zasielateľskej zmluvy je obstaranie prepravy vecí z určitého miesta na iné určité miesto, v mene zasielateľa a na účet príkazcu a to za odplatu. Ide o zvláštny typ komisionárskej zmluvy.

Obsah zasielateľskej zmluvy

K podstatným častiam zmluvy patrí:

- a./ určenie zmluvných strán (príkazcu a odosielateľa)
- b./ určenie prepravy, ktorá má byť obstaraná (napr. spôsob, čas...)
- c./ určenie zásielky
- d./ určenie miesta odoslania a miesta určenia

I keď ide o odplatnú zmluvu, nie je určenie výšky odplaty podstatnou časťou zmluvy. Závazok zasielateľa obstaráť prepravu nezahŕňa obstaranie úkonov z prepravou súvisiacich. Zmluva nemusí byť uzatvorená v písomnej forme. V takomto prípade má zasielateľ právo žiadať vydanie písomného príkazu k obstaraniu prepravy (zasielateľského príkazu). K jeho vydaniu môže dôjsť aj po uzatvorení zmluvy.

V rámci zmluvy je zasielateľ povinný plniť pokyny príkazcu. Zasielateľ je povinný upozorniť príkazcu na zjavnú nesprávnosť jeho pokynov. Ak zasielateľ nedostane od príkazcu potrebné pokyny, je povinný požiadať príkazcu o ich doplnenie. Pri nebezpečenstve z omeškania je však povinný postupovať aj bez týchto pokynov tak, aby boli čo najviac chránené záujmy príkazcu, ktoré sú zasielateľovy známe.

O zjavnej nesprávnosti pokynov možno hovoriť vtedy, ak je ich nesprávnosť zrejماً z ich obsahu pri vynaložení odbornej starostlivosti.

Ochrana záujmov príkazcu dáva v prípade nebezpečenstva z omeškania zasielateľovi právo postupovať pri obstaraní prepravy i bez príkazcov príkazcu.

- vynaloženie odbornej starostlivosti

Pri plnení záväzku je zasielateľ povinný s vynaložením odbornej starostlivosti dojednať spôsob a podmienky prepravy zodpovedajúce čo najlepšie záujmom príkazcu, ktoré vyplývajú zo zmluvy a jeho príkazcov alebo sú zasielateľovi inak známe.

Zasielateľ zodpovedá za škodu na prevzatej zásielke vzniknutú pri obstarávaní prepravy, ibaže ju nemohol odvrátiť pri vynaložení odbornej starostlivosti.

Zasielateľ je povinný zásielku poistiť, len keď to určuje zmluva.

Obsahom záväzku je dojednanie spôsobu a podmienok prepravy, nie však jej vlastné uskutočnenie. S tým súvisí aj vznik práva na odplatu. Neodvratiteľnosť škody na zásielke by musel preukázať zasielateľ, pokiaľ by sa chcel zodpovednosti za škodu zbaviť.

- údaje o obsahu zásielky

Príkazca je povinný poskytnúť zasielateľovi správne údaje o obsahu zásielky a jeho povahe, ako aj o iných skutočnostiach potrebných na uzavretie zmluvy o preprave a zodpovedá za škodu, ktorá zasielateľovi vznikne porušením tejto povinnosti.

Neposkytnutie potrebnej súčinnosti príkazcom môže mať za následok jeho povinnosť nahradiť zasielateľovi vzniknutú škodu.

- použitie medzizasielateľov

Ak to neodporuje zmluve alebo ak to nezakazuje príkazca najneskôr do začiatku uskutočňovania prepravy, môže zasielateľ prepravu, ktorú má obstaráť uskutočniť sám.

Ak zasielateľ použije na obstaranie prepravy ďalšieho zasielateľa (medzizasielateľa), zodpovedá pritom, akoby prepravu obstaral sám.

Pokiaľ to nie je v rozpore so zmluvou, alebo v rozpore s pokynmi príkazcu, môže zasielateľ uskutočniť prepravu sám, dochádza ku samovstupu do práv dopravcu. Použitie medzizasielateľa nezbujuje zasielateľa zodpovednosti za obstaranie prepravy voči príkazcovi

- postup pri hroziacej škode

Zasielateľ je povinný podať príkazcovi správu o škode, ktorá zásielke hrozí alebo ktorá na nej vzniká, len čo sa o tom dozvie, inak zodpovedá za škodu príkazcovi tým, že túto povinnosť nesplnil.

Ak hrozí bezprostredne podstatná škoda na zásielke a ak nie je čas vyžiadať si pokyny príkazcu alebo ak váha príkazca s takýmito pokynmi, môže zasielateľ zásielku prediť vhodným spôsobom na účet príkazcu.

Porušenie informačnej povinnosti, ktorá je konkretizáciou zásady predchádzania škodám, môže mať za následok vznik povinnosti nahradiť škodu.

Na predaj veci, v prípadoch, kedy má podľa zákona zasielateľ právo zásielku prediť, budú aplikované ustanovenia Občianskeho zákonníka o kúpnej zmluve (588 a nasl. OZ).

Ustanovenia Obchodného zákonníka o kúpnej zmluve (409 a nasl.) sa na predaj zásielky budú aplikovať iba v prípade, že si strany pri uzatvorení kúpnej zmluvy písomne dohodnú jeho použitie (262), alebo v prípade, že vec bude zasielateľom (podnikateľom) predávaná inému podnikateľovi a predaj sa bude týkať ich podnikateľskej činnosti (261).

- zasielateľovi prislúcha zmluvná odplata, ak nebola dohodnutá, odplata obvyklá v čase dojednania zmluvy pri obstaraní obdobnej prepravy. Okrem toho má zasielateľ nárok na úhradu nákladov, ktoré účelne vynaložil pri plnení svojho záväzku.

Príkazca je povinný poskytnúť zasielateľovi primeraný preddavok na náklady spojené s plnením záväzku zasielateľa, a to skôr, než zasielateľ začne s jeho plnením.

Príkazca je povinný zaplatiť zasielateľovi odplatu za vzniknuté náklady bez zbytočného odkladu po tom, čo zasielateľ zabezpečil obstaranie prepravy uzavretím potrebných zmlúv s dopravcami, príp. medzi zasielateľmi a podal o tom správu príkazcovi. Zo zákona vyplýva, že odplata nezahrňuje nutné a užitočné náklady vynaložené zasielateľom na splnenie jeho záväzku. Na ich náhradu má zasielateľ nárok spolu s nárokom na odplatu. Zaplatenie odplaty a vzniknutých nákladov je viazané, ak sa strany nedohodli inak, na splnenie povinnosti zasielateľom. Zasielateľ má však právo na primeranú zálohu na náklady spojené s plnením svojich povinností, ktoré sú platné pred začatím plnenia.

b./ Zmluva o preprave vecí

- základné ustanovenie

Zmluvou o preprave vecí sa dopravca zaväzuje odosielateľovi, že prepraví vec (zásielku) z určitého miesta (miesta odoslania) do určitého iného miesta (miesta určenia), a odosielateľ sa zaväzuje zaplatiť mu odplatu (prepravné). Pojmovým znakom zmluvy o preprave vecí je odplatné vykonanie prepravy vecí.

Podstatnými časťami zmluvy sú:

- určenie strán (odosielateľ a dopravca)
- určenie vecí (zásielky)
- určenie miesta odoslania a miesta určenia

Podstatnou časťou zmluvy zo zákona nie je ani výška odplaty (prepravného), ani lehota v ktorej má byť preprava uskutočnená.

V oblasti medzinárodnej dopravy pred zákonnou úpravou majú prednosť medzinárodné zmluvy, ktoré sú pre SR záväzné a ktoré boli uverejnené v Zbierke zákonov.

Patrí k nim hlavne:

- Dohoda o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) - vyhl. Č. 11/1975 Zb.
- Dohoda o medzinárodnej preprave tovarov na podklade karnetov TIR - vyhl. č. 144/1982 Zb.
- Dohoda o medzinárodných prepravách potravín podliehajúcich skaze a o špecializovaných prostriedkoch určených pre tieto prepravy - vyhl. č. 61/1983 Zb.

- potvrdenie prevzatia zásielky

Dopravca je oprávnený požadovať, aby mu odosielateľ potvrdil požadovanú prepravu v prepracovanom doklade a odosielateľ je oprávnený požadovať, aby mu dopravca písomne potvrdil prevzatie zásielky. Ak sú na vykonanie prepravy potrebné osobitné listiny, je odosielateľ povinný odovzdať ich dopravcovi najneskôr pri odovzdaní zásielky na prepravu. Odosielateľ zodpovedá za škodu spôsobenú dopravcovi neodovzdaním týchto listín alebo ich nesprávnosťou.

Ak nevyplýva zo zmluvy niečo iné, zmluva zaniká, ak odosielateľ nepožiadala dopravcu o prevzatie zásielky v čase určenom v zmluve, inak šiestich mesiacov od uzavretia zmluvy.

Na vznik zmluvy nie je podľa zákona potrebná písomná forma. Prepravný doklad potvrdený odosielateľom, rovnako ako písomné potvrdenie o prevzatí zásielky dopravcom slúžia ako dôkazný prostriedok prepravnej zmluvy, resp. že zásielka bola prevzatá na prepravu.

Prepravné poriadky v súčasnom platnom znení viažu vznik zmluvy spravidla na odovzдание tovaru dopravcovi. Pokiaľ by zmluva na základe prejavov vôle strán nevznikla, hoci by zásielka bola dopravcovi odovzdaná, a strany sa nedohodli inak, nevzniká ich dojednaním odosielateľovi povinnosť vec (zásielku) skutočne odovzdať k preprave. Preto zákon upravuje zánik zmluvy pre prípad, kde v lehote ustanovenej zmluvou alebo v lehote šiestich mesiacov od uzatvorenia zmluvy nepožiadala odosielateľ dopravcu, aby zásielku prevzal.

- vyhotovenie a odovzдание náložného listu

Podľa zmluvy môže byť dopravca povinný vydať odosielateľovi pri prevzatí zásielky na prepravu náložný list. Náložný list je listina, s ktorou je spojené právo požadovať od dopravcu vydanie zásielky v súlade s obsahom tejto listiny. Dopravca je povinný zásielku vydať osobe oprávnenej podľa náložného listu, ak mu táto osoba náložný list predloží a potvrdí na ňom prevzatie zásielky.

Náložný list je cenným papierom a to cenným papierom tovarovým. Náložný list je rozhodujúcim pre určenie práv a povinností medzi dopravcom a osobou z náložného listu oprávnenu, hlavne pokiaľ ide o právo požadovať od dopravcu vydanie zásielky. Náložný list môže znieť na doručiteľa, na meno určitej osoby alebo na jej rad.

Práva z náložného listu na doručiteľa sa prevádzajú odovzdaním náložného listu osobe, ktorá má tieto práva nadobudnúť. Práva z náložného listu vystaveného na rad oprávnenej osoby možno previesť vyplneným alebo nevyplneným rukopisom. Ak nie je v náložnom liste uvedené na či rad je vydaný, platí že je vydaný na rad odosielateľa.

Dopravca je povinný v náložnom liste uviesť:

1. Názov a sídlo právnickej osoby alebo meno a miesto podnikania, prípadne bydlisko fyzickej osoby dopravcu.
2. Názov a sídlo právnickej osoby alebo meno a miesto podnikania, prípadne bydlisko fyzickej osoby odosielateľa.
3. Určenie prepravovanej veci.

4. Údaj, či bol náložný list vydaný na doručiteľa alebo na meno príjemcu, prípadne údaje, že bol vydaný na jeho rad.
5. Miesto určenia.
6. Miesto a deň vydania náložného listu a podpis dopravcu.

Ak bol náložný list vydaný vo viacerých rovnopisoch, vyznačí sa ich počet na každom z nich. Po vydaní zásielky oprávnenej osobe na jeden rovnopis strácajú ostatné rovnopisy platnosť. Za zničený alebo stratený náložný list je povinný dopravca vydať odosielateľovi nový náložný list s vyznačením, že ide o náhradný náložný list. V prípade zneužitia pôvodného náložného listu je odosielateľ povinný uhradiť škodu, ktorá tým bola dopravcovi spôsobená.

Za škodu spôsobenú zneužitím pôvodného náložného listu zodpovedá voči dopravcovi odosielateľ, ako keby k zneužitiu došlo treťou osobou.

- odborná starostlivosť pri vykonaní prepravy

Doprovca je povinný prepravu vykonávať do miesta určenia s odbornou starostlivosťou v dohodnutej lehote, inak bez zbytočného odkladu. Pri pochybnostiach začína lehota plynúť dňom nasledujúcim po prevzatí zásielky dopravcom. Ak je dopravcovi známy príjemca zásielky, je povinný doručiť mu zásielku, alebo ak má podľa zmluvy príjemca zásielku v mieste určenia vyzdvihnúť, oznámiť mu ukončenie prepravy.

Povinnosť dopravcu vykonávať prepravu s odbornou starostlivosťou súvisí s odplatným charakterom zmluvy. Rozhodujúce pre posúdenie odbornej starostlivosti sú odborné znalosti a zvyčajné skúsenosti s vykonávaním prepravy. Ak má byť preprava uskutočnená bez zbytočného odkladu, budú pre posudzovanie včasnosti určujúce druh zásielky, druh prepravy a vzdialenosť.

- prerušenie zásielky

Dokiaľ dopravca zásielku navydal príjemcovi, je odosielateľ oprávnený požadovať, aby preprava bola prerušená a zásielka mu bola vrátená, alebo aby s ňou bolo naložené inak, a uhradí účelne vynaložené náklady s tým spojené. Ak však bol vydaný náložný list, môže to odosielateľ požadovať len na základe náložného listu. Ak bol náložný list už odovzdaný osobe oprávnenej požadovať vydanie zásielky, môže takéto príkazy udeliť len táto osoba. Ak bolo vydaných viac rovnopisov náložného listu, vyžaduje sa predloženie všetkých rovnopisov.

Právo odosielateľa meniť príkazy týkajúce sa prepravy alebo požadovať vrátenie zásielky zaniká v okamihu, keď bola zásielka vydaná príjemcovi. Pokiaľ bol vydaný náložný list, môže dispozičné právo k zásielke uplatňovať odosielateľ, príp. osoba oprávnená požadovať vydanie zásielky, aby bol náložný list odovzdaný, a to na základe a v súlade s týmto listom.

Ak je v zmluve určený príjemca zásielky, nadobúda práva zo zmluvy, keď požiada o vydanie zásielky po jej dôjdení do miesta určenia alebo po uplynutí lehoty, keď tam mala dôjsť. Týmto okamihom prechádzajú na príjemcu aj nároky týkajúce sa škody na zásielke. V tomto prípade má aj naďalej právo nakladať s touto zásielkou odosielateľ. Ak určí odosielateľ dopravcovi inú osobu ako príjemcu, nadobúda táto osoba práva zo zmluvy tým istým spôsobom ako pôvodný príjemca. Príjemca nadobúda práva z prepravnej zmluvy vrátane nárokov týkajúcich sa škody na zásielke v okamihu, keď požiada o vydanie zásielky, a to po jej dôjdení do miesta určenia alebo po uplynutí doby, kedy tam mala dôjsť. Náhradu iných škôd vzniknutých porušením povinností dopravcom, má právo požadovať iba odosielateľ, príp. osoba, ktorú na uplatnenie svojich práv zmocnil. Ak bol vydaný náložný list, má právo domáhať sa vydania zásielky pri jeho predložení osoba oprávnená na to podľa náložného listu.

Touto osobou je:

- a/ podľa náložného listu na meno osoba v ňom určená
- b/ podľa náložného listu na rad osoby, na ktorej rad bol náložný list vystavený, ak nebol prevedený rubopisom alebo ak bol náložný list prevedený, osoba, ktorá je uvedená ako posledná v neprerušenom rade rubopisov, alebo doručiteľ náložného listu s posledným nevyplneným rubopisom
- c/ podľa náložného listu na doručiteľa osoba, ktorá náložný list predloží dopravcovi.

Ak bol náložný list prevedený dobropisom, zbavuje sa dopravca záväzku, ak dobromyselne vydá zásielku osobe, ktorá nadobudla náložný list na základe rubopisu bez ohľadu na to, či sa na ňu previedli nároky zo zmluvy. O rubopise platia obdobne ustanovenia o zmenkách. Ustanovenie určuje osobu oprávnenú na prevzatie zásielky v prípade vydania náložného listu a to s ohľadom na charakter vydaného náložného listu.

- prevedenie záväzku ďalšiemu dopravcovi

Dopravca môže svoj záväzok plniť pomocou ďalšieho dopravcu a zodpovedá pritom, akoby prepravu uskutočňoval sám. Využitím ďalšieho dopravcu pri vykonaní prepravy nie je obmedzená zodpovednosť dopravcu voči odosielateľovi. Dopravca zodpovedá za škodu na zásielke, ktorá vznikla po jej prevzatí dopravcom až do jej vydania príjemcovi, ibaže ju dopravca nemohol odvrátiť pri vynaložení odbornej starostlivosti. Za škodu na zásielke však dopravca nezodpovedá, ak preukáže, že bola spôsobená:

- a/ odosielateľom, príjemcom alebo vlastníkom zásielky
- b/ vadou alebo prirodzenou povahou obsahu zásielky včítane obvyklého úbytku
- c/ vadným obalom, na ktorý dopravca upozornil odosielateľa pri prevzatí zásielky na prepravu a ak bol vydaný nákladný alebo náložný list, v ktorom bola vadnosť obalu poznamenaná. Ak neupozornil odosielateľa na vadnosť obalu, nezodpovedá dopravca za škodu vzniknutú na zásielke vzniknutú v dôsledku tejto vadnosti len vtedy, ak vadnosť pri prevzatí zásielky nebola poznateľná.

Pri škode na zásielke vzniknutej podľa odseku b/ je dopravca povinný vynaložiť odbornú starostlivosť, aby škoda bola čo najmenšia. Zodpovednosť dopravcu za škodu na zásielke vzniká prevzatím zásielky a končí jej vydaním príjemcovi (oprávnenej osobe). Ide o zodpovednosť objektívnu, ktorej sa dopravca môže zbaviť tým, ak preukáže, že škodu nemohol odvrátiť ani pri vynaložení odbornej starostlivosti. I v prípade, že za škodu na zásielke dopravca nezodpovedá, je povinný vynaložiť odbornú starostlivosť na to, aby škoda bola čo najmenšia. Porušenie tejto povinnosti ba mohlo mať za následok nárok na náhradu z toho dôvodu vzniknutej škody.

- správa o škode na zásielke

Dopravca je povinný urýchlene podať odosielateľovi správu o škode na zásielke vzniknutej do jej odovzdania príjemcovi. Ak však príjemca nadobudol právo na vydanie zásielky, je povinný túto správu podať príjemcovi. Dopravca zodpovedá za škodu spôsobenú odosielateľovi alebo príjemcovi porušením tejto povinnosti. Ak hrozí bezprostredne podstatná škoda na zásielke a nie je čas vyžiadať si pokyny odosielateľa alebo ak váha odosielateľ z ich vydaním, môže dopravca zásielku vhodným spôsobom predať na účet odosielateľa. Pri strate alebo zničení zásielky je dopravca povinný nahradiť cenu, ktorú zásielka mala v čase, keď mu bola odovzdaná. Pri poškodení alebo znehodnotení zásielky je dopravca povinný nahradiť rozdiel medzi cenou, ktorú mala zásielka v čase jej prevzatia dopravcom a cenou, ktorú by v tomto čase mala poškodená alebo znehodnotená zásielka.

- dohodnutá odplata

Dopravcovi prislúcha dohodnutá odplata, alebo ak nebola dohodnutá, odplata obvyklá v čase uzavretia zmluvy s prihliadnutím na obsah záväzku dopravcu.

Dopravcovi vzniká nárok na prepravné po vykonaní prepravy do miesta určenia, ak zmluva neurčuje za rozhodnú inú dobu. Ak nemôže dopravca dokončiť prepravu pre skutočnosti, za ktoré nezodpovedá, má nárok na pomernú časť prepravného s prihliadnutím na už uskutočnenú prepravu

- údaje o obsahu zásielky

Odosielateľ je povinný poskytnúť dopravcovi správne údaje o obsahu zásielky a jeho povahe a zodpovedá za škodu spôsobenú dopravcovi porušením tejto povinnosti.

- ručenie za úhradu pohľadávok

Prijatím zásielky preberá príjemca ručenie za úhradu pohľadávok dopravcu voči odosielateľovi zo zmluvy týkajúcej sa prepravy prevzatej zásielky, ak o týchto pohľadávkach príjemca vedel alebo musel vedieť.

- záložné právo

Dopravca má na zabezpečenie svojich nárokov vyplývajúcich zo zmluvy záložné právo k zásielke, dokiaľ s ňou môže nakladať. Ak sa viaže na zásielku niekoľko záložných práv, má záložné právo dopravcu prednosť pred ostatnými záložnými právami.

Z občianskeho zákonníka pre spracovanie zmluvy o preprave nákladu vyplývajú nasledujúce úlohy:

1./ Zmluvou o preprave nákladu vzniká odosielateľovi právo, aby mu dopravca prepravil prepravnú zásielku do určitého miesta a vydal ju určenému príjemcovi.

2./ Odosielateľ je povinný dopravcovi objednávku na požiadanie písomne potvrdiť.

3./ Dopravca je povinný na požiadanie odosielateľa prevziať zásielku písomne potvrdiť.

Pojem zásielka treba odlišovať od pojmu batožina. Prepravná listina - nákladný list, spešínový list a pod. Zmluvu uzatvára odosielateľ s dopravcom. Avšak účastníkom prepravného vzťahu je aj príjemca zásielky. Úprava v Občianskom zákonníku je len základná, podrobnú úpravu práv a povinností účastníkov zmluvného vzťahu upravujú jednotlivé prepravné poriadky, ktoré definujú, čo možno požadovať za zásielku pre jednotlivý spôsob (druh) prepravy.

4./ Až do vydania zásielky má odosielateľ právo dávať za podmienok ustanovených prepravnými poriadkami dopravcovi nové príkazy. Dispozičné právo odosielateľa zásielky je obmedzené časovo (až do vydania zásielky - §766 ods.1) i vecne (bližšie podmienky upravujú prepravné poriadky).

5./ Obsah dispozičného práva tak odosielateľa, ako aj príjemcu zásielky podrobnejšie upravujú prepravné poriadky. Dopravca je povinný vykonať prepravu s odbornou starostlivosťou a v určenej lehote. Odborná starostlivosť je starostlivosť vyžadujúca kvalifikáciu zamestnancov i technickú spôsobilosť dopravných prostriedkov. V lehote určenej na prepravu je dopravca povinný vykonať prepravu z miesta prevzatia zásielky do miesta určenia a v mieste určenia ju pripraviť k prevzatíu alebo odovzdať príjemcovi. Určenie lehôt je vecou dohody zmluvných strán.

6./ Dopravca môže použiť na vykonanie prepravy aj iné fyzické alebo právnické osoby, pritom zodpovedá, akoby prepravu vykonal sám. Iná fyzická alebo právnická osoba musí spĺňať kritéria dopravcu. Medzi dopravcom a inou osobou použitou na vykonanie prepravy

vzniká samostatný právny vzťah, pričom len dopravca zodpovedá odosielateľovi za omeškanie, prípadne vady prepravy a škodu.

Zodpovednosť

Dopravca zodpovedá za škodu, ktorá vznikla na prepravovanej zásielke v čase od prevzatia na prepravu až do vydania, ibaže škoda bola spôsobená odosielateľom alebo príjemcom, vadnosťou zásielky, jej obalu alebo balenia, osobitnou povahou zásielky alebo okolnosťou, ktorú dopravca nemohol odvrátiť.

1./ Zodpovednosť dopravcu je objektívnou zodpovednosťou (bez zreteľa na zavinenie dopravcu). Úprava zodpovednosti dopravcu podľa §769 a nasl. Je osobitnou zodpovednosťou vo vzťahu k všeobecnej úprave v ustanovení §422 a §427, čo znamená, že je výlučne daná zodpovednosť povinný nahradiť cenu, ktorú mala stratená alebo zničená zásielka v čase, keď bola prevzatá na prepravu. Okrem toho je povinný znášať účelne vynaložené náklady vzniknuté dopravcu len podľa §769 až 77 (pozri §769 ods. 3). Škoda zavinená poškodeným (odosielateľom alebo prijímateľom zásielky) znamená liberačný dôvod pre dopravcu. Súbeh zodpovednosti založenej na objektívnom a subjektívnom princípe je možný, pričom čo do rozsahu náhrady škody bude dopravca zodpovedať podľa nasledujúceho bodu 2/.

2./ Pri strate alebo zničení zásielky je dopravca povinný nahradiť cenu, ktorú mala stratená alebo zničená zásielka v čase, keď bola prevzatá na prepravu. Okrem toho je povinný znášať účelne vynaložené náklady vzniknuté v súvislosti s prepravou stratenej alebo zničenej zásielky. Pri poškodení alebo čiastočnej strate zásielky uhrádza dopravca sumu, o ktorú bola zásielka znehodnotená, ak je účelné vykonať opravu, uhrádza dopravca náklady na opravu.

3./ Za iné škody z nákladnej prepravy, ako sú škody na prepravovanej zásielke, zodpovedá dopravca, len ak boli spôsobené prekročením dodacej lehoty, podmienky a rozsah náhrady určujú prepravné podmienky.

4./ Právo na náhradu škody musí odosielateľ uplatniť u dopravcu do 6 mesiacov od prevzatia zásielky na prepravu, inak právo zanikne. Stanovená lehota na uplatnenie práva na náhradu škody u dopravcu je prekluzívna, čo znamená, že jej márnym uplynutím právo zaniká. Prekluzívna lehota začína plynúť od vydania zásielky príjemcovi alebo ak k jej vydaniu nedošlo, od prevzatia zásielky na prepravu (napr. pri stratenej zásielke počas prepravy).

Nákladná cestná doprava je koncesovaná živnosť. Pre oblasť cestnej dopravy sú platné ustanovenia Živnostenského zákona §26-27 v nasledujúcom rozsahu:

Štátne povolenie medzi ktoré patrí aj cestná doprava - koncesia sa vydáva len na úzky okruh živností, ktoré sú taxatívne vymenované. Na výkon týchto živností je zväčša potrebné okrem preukázania odbornej spôsobilosti aj súhlasné stanovisko iného orgánu. Koncesované živnosti sa posudzujú so zvýšenou náročnosťou, so zreteľom na chránené záujmy spotrebiteľa i na verejné záujmy štátu.

Odborná spôsobilosť a ďalšie podmienky.

1./ Osobitnou podmienkou prevádzkovania koncesnej živnosti je aj spoľahlivosť, ktorá sa posudzuje vo vzťahu k predmetu podnikania so zreteľom na ochranu života, zdravia, majetkových a iných práv osôb a verejných záujmov.

2./ Živnostenský úrad môže podnikateľovi uložiť podmienky prevádzkovania živnosti. Najmä je oprávnený vymedziť prevádzkovanie činnosti určitým územím z dôvodu verejného záujmu, príp. udeliť koncesiu na dobu určitú. Nové ustanovenie vymedzuje, aké podmienky skúma živnostenský úrad pri rozhodovaní o koncesii. Je to:

a./ Odborná spôsobilosť uvedená v prílohe 3 zákona,

b./ spoľahlivosť, ktorú je potrebné skúmať pri niektorých koncesiách, preukazuje sa výpisom z registra trestov, osvedčením podľa zákona č. 451/199 Zb. - lustračný zákon, príp. aj zisťovaním bezúhonnosti na príslušnom priestupkovom oddelení. Z vyhlášky ministra zahraničných vecí č. 11/1975 Zb. o Dohovore o prepravnej zmluve v medzinárodnej cestnej nákladnej doprave (CMR) sú nutné nasledujúce poznatky pre prepravcu, ktoré vytvárajú odosielateľa, špeditéra a dopravcovia pri ich vyplňovaní:

- charakteristika nákladného listu CMR

Nákladný list CMR je dokladom o uzavretí prepravnej zmluvy. Z toho dôvodu má povahu deklaratórneho dokladu, to znamená, že tento doklad sám o sebe nie je zmluvou, ani jej celkom nevyhnutnou súčasťou. Jednoducho, ak chýba nákladný list CMR, alebo ak má nedostatky, alebo sa stratil, nie je tým dotknutá existencia alebo platnosť prepravnej zmluvy v medzinárodnej cestnej doprave tovaru a naďalej sa na ňu vzťahujú ustanovenia Dohovoru CMR. Údaje obsiahnuté v nákladnom liste CMR sú teda platné, ak nie je preukázaný opak, napríklad údajmi uvedenými v objednávke.

- počet vyhotovení nákladného listu CMR

Nákladný list CMR sa vyhotovuje v trojmo a je podpísaný odosielateľom aj dopravcom. Veľmi častým nedostatkom sú chýbajúce podpisy, a to tak na strane odosielateľa, ako aj na strane dopravcu. Najmä tam, kde nie je v príslušnej kolonke (16) vyznačený firemný podpis dopravcu, je nedostačujúce, keď je v kolonke 23 len podpis vodiča.

3./ Rozdeľovník nákladného listu CMR.

Sú dobré dôvody na to, aby sa dodržiaval postup pri rozdeľovaní formulárov nákladného listu CMR, t.j. aby prvé vyhotovenie nákladného listu CMR dostal odosielateľ, druhé vyhotovenie je určené pre príjemcu a tretie si ponechá dopravca. Stáva sa, že v prípadoch, keď nákladný list CMR vyhotovuje podľa údajov odosielateľa vodič na tlačive, ktoré mal u seba neodovzdá odosielateľovi vyhotovenie určené pre neho. To potom komplikuje vybavovanie prípadných reklamácií, najmä keď sa zistia nedostatky na zásielke pri vykládke.

4./ Miesto vykládky tovaru.

Na nákladnom liste CMR býva síce uvedená adresa príjemcu tovaru, to však býva adresa sídla firmy príjemcu, ktorá sa často nekryje s miestom vykládky. Je závažným nedostatkom, keď v kolonke 3 tlačiva nákladného listu CMR je miesto vykládky označené len všeobecne, bez bližšieho určenia. Nie je vhodné, keď bližšie určenie miesta vykládky odosielateľ oznámi vodičovi ústne, prípadne na kuse papiera, ktorý nie je súčasťou nákladného listu CMR. Rovnako je chybou ak je s označením presného miesta vykládky vodič odkázaný na telefonické zistenie, ktoré má vykonať napríklad z parkoviska, keď dopravil náklad do obce miesta určenia, prípadne do oblasti, kde bude miesto vykládky spresnené zrejme až na základe telefonického dopytu. V týchto prípadoch sa odporúča, aby odosielateľ zaslal kópiu nákladného listu CMR faxom príjemcovi, aby sa preukázala osoba, ktorá sa dostaví k vodičovi s cieľom oznámiť mu v mene príjemcu údaje o určení miesta vykládky.

5./ Použitie viac nákladných listov CMR na samostatné časti zásielky.

Je prednosťou pre odosielateľa aj dopravcu, ak využije svoje právo na vystavenie toľkých nákladných listov CMR, koľko druhov alebo samostatných častí zásielky sa má nakladať. Ušetrenie práce na vyhotovení niekoľkých nákladných listov CMR je kontraproduktívne, pretože táto tzv. úspora môže pri vybavovaní prípadných reklamácií znamenať značné časové i finančné straty, pokiaľ sa zásielka skladá z niekoľkých druhov alebo samostatných častí určených pre rôznych príjemcov.

6./ Obligatórne (povinné) údaje nákladného listu CMR.

Pri vystavovaní nákladného listu CMR sa často zabúda na to, aby nákladný list CMR bol vyplnený vo všetkých kolonkách, ktoré sú výslovne predpísané v článku 6 Dohovoru CMR:

- a./ miesto a dátum vystavenia nákladného listu CMR,
- b./ meno a adresa odosielateľa,
- c./ meno a adresa dopravcu,
- d./ miesto a dátum prevzatia zásielky a miesto jej určenia,
- e./ meno a adresa príjemcu,
- f./ obvyklé pomenovanie prepravnej veci a druh obalu (pri nebezpečných veciach ich všeobecne uznávané označenie),
- g./ počet kusov, ich zvláštne značky a čísla (osobitne dôležité pre investičné zásielky a veľtržný tovar),
- h./ celková hmotnosť zásielky,
- i./ náklady spojené s prepravou (dovozné, vedľajšie poplatky, clá a ostatné výdavky vznikajúce od okamihu uzavretia zmluvy až do vydania zásielky),
- j./ pokyny potrebné pre colné a iné úradné rokovania,
- k./ údaje o tom, že preprava i napriek akejkoli'vek doložke podlieha ustanoveniam.

7./ Fakultatívne (možné) údaje nákladného listu CMR

V prípadoch, keď vodič dostane na nakládke u odosielateľa vyplnený nákladný list CMR, mal by venovať pozornosť zisteniu, či nákladný list CMR neobsahuje ešte ďalšie údaje, ktoré určujú osobitný spôsob prepravy, prípadne osobitné podmienky prepravy:

- a./ zákaz prekládky,
- b./ výdavky, ktoré preberá na seba odosielateľ,
- c./ výška dobierky, ktorá sa má vybrať pri dodaní zásielky. Tento údaj sa môže vzťahovať aj na vybranie časti dopravného,
- d./ udanie ceny zásielky a sumy vyjadrujúcej osobitný záujem na dodaní. Najmä tento údaj je hodný pozornosti vodiča, pretože sa ním vyslovuje požiadavka na vyššiu zodpovednosť dopravcu, ktorú by mal dopravca podľa podmienok ustanovení článku 24 príp. 26 Dohovoru CMR bližšie dohodnúť s odosielateľom resp. s objednávatel'om prepravy,
- e./ pokyny odosielateľa dopravcovi týkajúce sa poistenia zásielky,
- f./ dohodnutú lehotu, v ktorej sa má preprava uskutočniť,
- g./ zoznam dokladov odovzdaných dopravcovi. Časté nedostatky sa vyskytujú najmä pri zanedbávaní kontroly zoznamu odvodových dokladov, takže v priebehu prepravy, napríklad na hraničných prechodoch, sa vodič dostáva do problémov, ktorým by riadnou kontrolou prevzatých dokladov mohol predísť.

8./ Zápisy výhrad dopravcu do nákladného listu CMR.

Najčastejším nedostatkom zo strany dopravcu je nevyužívanie možností poznamenať výhrady do kolonky 18 nákladného listu CMR. Ak totiž nákladný list CMR neobsahuje oprávnené výhrady dopravcu s ich odôvodnením, platí právna podmienka, že zásielka a jej obal boli v okamihu prevzatia dopravcom zjavne v dobrom stave, a že počet kusov, ich značky a čísla sa zhodovali s údajmi nákladného listu CMR. Zabúda sa na to, že zásielky u príjemcu svedčia vždy proti dopravcovi, pokiaľ v príslušnej kolonke nákladného listu CMR o počte kusov a ich značkách a číslach sú rozdiely oproti zjavnému stavu zásielky a jej obalu. Pri vybavovaní vodičov na prepravu je dobré sa opýtať, či majú pri sebe kontrolný list CMR, ktorý by im umožnil posúdiť správny postup pri prijímaní zásielky, prípadne správnu formuláciu výhrad, pokiaľ ich uvedenie do nákladného listu CMR pri prevzatí zásielky bude nevyhnutné.

9./ Vyznačenie prevzatia zásielky príjemcom.

Stáva sa, že pri odovzdaní zásielky určenému príjemcovi, príjemca nepotvrdí prevzatie, alebo prevzatie zásielky potvrdí nedostatočným spôsobom, t.j. iba podpisom osoby príjemcu, je žiadúce, aby vodič vyžadoval podpis a firemnú pečiatku, prípadne názov firmy na nákladný list CMR, ktorý je určený dopravcovi. Dodatočné získanie príslušného potvrdenia býva spravidla zložité a niekedy nedosiahnuté.

10./ Vyžiadanie dokladov potrebných k colnému a ďalším úradným rokovaniam.

Treba, aby vodiči od odosielateľa dôsledne vyžadovali splnenie jeho povinností, aby pripojil k nákladnému listu CMR všetky potrebné doklady, ktoré bude nevyhnutné predkladať pri colnom prerokúvaní zásielky, resp. pri iných postupoch, napríklad pri fytokontrolách, pri veterinárnych kontrolách, pri kontrolách nebezpečných vecí a pod. Môžu pristúpiť i ďalšie doklady na kontroly zásielok nebezpečných odpadov, pri zásielkach tovaru podliehajúceho embargu a pod...

11./ Oboznámenie vodiča so základnými údajmi objednávky prepravy.

Často sa zanedbáva poučenie vodiča o obsahu objednávky prepravy, príp. prepravnej zmluvy, takže vodič zostáva odkázaný na údaje nákladného listu CMR, ktoré môžu byť odlišné od prepravnej zmluvy. To sa týka napríklad dodatočne zmeneného miesta vykládky, ak je táto zmena vykonaná až v nákladnom liste CMR. Pre poistenie zodpovednosti z prepravných zmlúv vnútroštátneho cestného dopravcu sú spracované POISTNÉ ZMLUVY. Toto poistenie sa vzťahuje na zodpovednosť vnútroštátneho cestného dopravcu za škodu na zásielke vzniknutú náhodnou udalosťou, za ktorú zodpovedá dopravca.

Rozsah poistenia

1./ Poistenie sa vzťahuje na zodpovednosť poisteného za škodu bez ušlého zisku z prepravy zásielok na území SR vrátane ich nakladania a vykladania.

2./ Poistený má z tohto poistenia právo, aby poisťovňa za neho uhradila:

a./ škodu vzniknutú inému poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou celej zásielky, alebo jej časti, prepravovanej v dobe platnosti poistnej zmluvy vozidlom, ktorého ŠPZ je v poistnej zmluve uvedená,

b./ nevyhnutné a účelne vynaložené náklady na odvrátenie poistnej udalosti alebo zmiernenie jej následkov, ktoré spolu s nárokom na náhradu škody nesmú prekročiť celkovú hodnotu (cenu) prepravovanej zásielky,

c./ náklady, ktoré sú nevyhnutné na zistenie príčiny, rozsahu a poškodenia zásielky, ale len po predchádzajúcom súhlase poisťovne.

3./ Poistenie sa nevzťahuje na zodpovednosť poisteného za škodu vzniknutú:

- a./ na živých zvieratách a rastlinách podľa článku 17 ods. 4 písm. d, f v spojení v článku 18 ods. 2, 3 Dohovoru CMR, aj keby oprávnený preukázal, že škodu nespôsobilo ani celkom, ani čiastočne niektoré z nebezpečenstiev podľa článku 17 ods. 4 Dohovoru CMR,
- b./ tlakovými vlnami v dôsledku prevádzky lietadiel,
- c./ v rozsahu presahujúcom limit stanovený v článku 23 ods. 3 Dohovoru CMR. Do tejto skupiny patria aj škody na zásielkach, ktorých cena bola udaná v zmysle článku 24 Dohovoru CMR alebo ak bola udaná v nákladnom liste suma osobitného záujmu podľa článku 26 Dohovoru CMR,
- d./ hrubou nedbanlivosťou dopravcu alebo ním poverených pracovníkov,
- e./ v súvislosti s odovzdaním tovaru neoprávnenému príjemcovi a na inej adrese, ako je uvedené v nákladnom liste CMR,
- f./ v dôsledku porušenia colných alebo iných záväzných právnych predpisov,
- g./ na zásielke skladovanej poisteným počas prepravy, ak doba skladovania trvala dlhšie ako 15 dní odo dňa uloženia zásielky do skladu,
- h./ na obaloch prepravovaných zásielok, ktoré chránili zásielku pred poškodením,
- i./ prekročením dodacej lehoty podľa článku Dohovoru CMR.

4./ Pokiaľ sa nedohodlo inak poisťovňa neuhradí škodu vzniknutú:

- a./ odcudzením prepravovanej zásielky, ku ktorej došlo počas prepravy na území štátov bývalého Sovietskeho zväzu a tiež na území Rumunska, Bulharska a Albánska (vrátane tranzitov),
- b./ odcudzením prepravovanej zásielky spôsobeným v súvislosti s lúpežným prepadnutím (použitím násilia alebo vyhrožok bezprostredného násilia)
- c./ pri prepravách ojazdených automobilov,
- d./ stratou, zničením a poškodením peňazí, cenných papierov, listín, spisov, ako aj škodu drahých kovov a iných cenností,
- e./ požiarom.

5./ Toto poistenie sa nevzťahuje na:

- a./ náklady, ktoré vznikli v spojitosti s triedením a čistením poškodeného tovaru laboratórnymi skúškami, prebaľovaním zásielky, priebežnou kontrolou a pod., ak tieto nebudú plniť funkciu podľa ods.4 pís. b./ tohto článku,
- b./ finančné ujmy, ktoré sú nepriamymi dôsledkami škody na zásielke (kurzové a úrokové straty a pod.).

Povinnosti poisteného

- a./ dbať na to, aby nedochádzalo ku škodám na prepravovaných zásielkach a použiť všetky dostupné prostriedky k ich zamedzeniu alebo zmierneniu,
- b./ zabezpečiť dopravný prostriedok fyzickou prítomnosťou vodiča proti krádeži vhodným elektronickým zabezpečovacím zariadením, proti požiaru, samovoľnému pohybu a neponechať dopravný prostriedok s nákladom na nestráženom parkovisku,
- c./ pri prevzatí zásielky k preprave skontrolovať správnosť údajov v nákladnom liste o druhu a počte kusov a zjavnom stave zásielky a jej obalu, príp. výhrady zapísať do

nákladného listu a vyznačiť výhrady podľa kontrolného listu vodiča vykonávajúceho medzinárodnú dopravu,

d./ pred začatím prepravy skontrolovať technický stav vozidla a rešpektovať všeobecne platné pravidlá pre prepravu zásielok, vrátane podmienok pre prepravu nebezpečného tovaru stanovených medzinárodnou dohodou ADR,

e./ zabezpečiť si doklady potrebné k vyceleniu tovaru (príslušné karnety TIR pre prevážané komodity), postupovať v súlade s pokynmi, predpismi a podmienkami stanovenými vydávajúcim združením a overiť si ostatné prepravné doklady, či obsahujú všetky potrebné údaje,

f./ ak má pri nakládke tovaru vodič námietky k stavu zásielky alebo k počtu kusov, uviesť ich ako výhrady do nákladného listu CMR.